

Βρυξέλλες, 21.5.2013
COM(2013) 292 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Μεγιστοποίηση του αναπτυξιακού αντικτύπου της μετανάστευσης

**Η συνεισφορά της ΕΕ στον διάλογο υψηλού επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών και
επόμενα βήματα προς τη διεύρυνση της σχέσης μεταξύ ανάπτυξης-μετανάστευσης**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Μεγιστοποίηση του αναπτυξιακού αντικτύπου της μετανάστευσης

**Η συνεισφορά της ΕΕ στον διάλογο υψηλού επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών και
επόμενα βήματα προς τη διεύρυνση της σχέσης μεταξύ ανάπτυξης-μετανάστευσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο διάλογος υψηλού επιπέδου (ΔΥΕ) σχετικά με τη διεθνή μετανάστευση και ανάπτυξη, του Σεπτεμβρίου 2006, ήταν η πρώτη στο είδος της υψηλού επιπέδου εκδήλωση που διοργανώθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, και αφιερώθηκε πλήρως στη συζήτηση των πολυδιάστατων πτυχών της διεθνούς μετανάστευσης και ανάπτυξης. Ο δεύτερος ΔΥΕ θα πραγματοποιηθεί στις 3 και 4 Οκτωβρίου 2013.

Η μετανάστευση όλο και συχνότερα αποτελεί το επίκεντρο της παγκόσμιας ατζέντας και αναγνωρίζεται ως ένα ισχυρό μέσο για να ενισχυθεί η ανάπτυξη τόσο των χωρών προέλευσης όσο και των χωρών προορισμού. Αυτό συνάγεται, μεταξύ άλλων, από την έκθεση του 2012 της ομάδας εργασίας του συστήματος των ΗΕ σχετικά με το πρόγραμμα ανάπτυξης των ΗΕ για την περίοδο μετά το 2015 «Realizing the Future We Want for All» («Χτίζοντας το μέλλον που θέλουμε για όλους»), που αναγνωρίζει τη μετανάστευση ως κύρια διάσταση της δυναμικής του παγκόσμιου πληθυσμού και παράγοντα μιας χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Η αυξημένη περιφερειακή και παγκόσμια κινητικότητα των προσώπων, οι διαρθρωτικές αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία και η σημερινή οικονομική κρίση δημιουργούν νέες ευκαιρίες και προκλήσεις για τις χώρες καταγωγής, διέλευσης και προορισμού. Ο ΔΥΕ του 2013 παρέχει μια μοναδική ευκαιρία προώθησης μιας παγκόσμιας ατζέντας για την αποτελεσματική, χωρίς αποκλεισμούς διακυβέρνηση της μετανάστευσης και τον προσδιορισμό μέτρων που προάγουν τον ρόλο των μεταναστών ως παραγόντων καινοτομίας και ανάπτυξης. Το συνολικό θέμα του ΔΥΕ του 2013 είναι «ο προσδιορισμός συγκεκριμένων μέτρων για την ενίσχυση της συνοχής και συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα, με σκοπό την αύξηση των πλεονεκτημάτων της διεθνούς μετανάστευσης τόσο για τους μετανάστες και τις χώρες, όσο και για τους σημαντικούς δεσμούς της μετανάστευσης με την ανάπτυξη, με ταυτόχρονη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων»¹.

Η μεγιστοποίηση του θετικού αντικτύπου της μετανάστευσης στην ανάπτυξη αποτελεί σημαντική προτεραιότητα της πολιτικής της ΕΕ, όπως αποδεικνύεται από το διττό της πλαίσιο πολιτικής στον τομέα αυτό. Η μετανάστευση και η ανάπτυξη αποτελούν έναν από τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας της συνολικής προσέγγισης της μετανάστευσης και της κινητικότητας (ΣΠΜΚ)², η οποία παρέχει το γενικό πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ για τη μετανάστευση. Η μετανάστευση αποτελεί επίσης ειδική προτεραιότητα στην ατζέντα της ΕΕ για αλλαγή³, η οποία περιγράφει το πλαίσιο αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ. Οι προοπτικές των μεταναστών αποτελούν κύριο χαρακτηριστικό της ΣΠΜΚ και η ενίσχυση

¹ Ψήφισμα 67/219 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών της 21ης Δεκεμβρίου 2012.

² COM (2011) 743 τελικό: Ανακοίνωση για την παγκόσμια προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας

³ COM (2011) 637 τελικό: Ανακοίνωση σχετικά με την αύξηση του αντικτύπου της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ: Ένα πρόγραμμα δράσης για αλλαγή

των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών αποτελεί προτεραιότητα μεταξύ όλων των δράσεων της ΕΕ για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη.

Ο σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι διττός. Παρέχει τη βάση για μια κοινή θέση της ΕΕ και των κρατών μελών της (εφεξής η «ΕΕ») στον ΔΥΕ, συμπεριλαμβανομένων των βασικών μηνυμάτων για ενισχυμένη συνεργασία σε παγκόσμιο επίπεδο. Κατά συνέπεια, το τμήμα 2-5 διαρθρώθηκε σύμφωνα με τα θέματα που θα συζητηθούν σε τέσσερις στρογγυλές τράπεζες του ΔΥΕ. Επιπλέον, στο τμήμα 6, η ανακοίνωση προτείνει τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί να διευρύνει τη σχέση μεταξύ της μετανάστευσης και της ανάπτυξης στις πολιτικές και πρακτικές και να λάβει μέτρα για να παρέχεται συστηματική προσοχή στον ρόλο της μετανάστευσης και της κινητικότητας στη διαδικασία της βιώσιμης ανάπτυξης. Συνεπώς, το τμήμα αυτό ανταποκρίνεται στο αίτημα του Συμβουλίου για μια πιο «φιλόδοξη και προοδευτική» προσέγγιση της μετανάστευσης και της ανάπτυξης σε επίπεδο ΕΕ, όπως διατυπώνεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2012 σχετικά με τη ΣΠΜΚ.

2. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 1:ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΝΩΣΕΙ ΤΗΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΕΤΑ ΤΟ 2015

2.1. Η ανάγκη για μια ευρύτερη θεώρηση της σχέσης μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης

Η συζήτηση για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη μέχρι τώρα επικεντρώνεται σε περιορισμένο αριθμό θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εμβασμάτων, της διασποράς, της διαρροής εγκεφάλων και της κυκλικής μετανάστευσης, με προτεραιότητα κυρίως στη μετανάστευση προς τις χώρες του ΟΟΣΑ και λιγότερο στη μετανάστευση μεταξύ χωρών χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων. Οι πολιτικές και η εφαρμογή τους σε αυτούς τους «παραδοσιακούς τομείς», μεταξύ άλλων και σε επίπεδο ΕΕ, μπορούν να βελτιωθούν περισσότερο⁴, αλλά πρέπει να προχωρήσουν ένα βήμα παραπέρα, εφόσον η προσέγγιση αυτή είναι ανεπαρκής για τη συνολική αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων που διακυβεύονται.

Όλες οι χώρες του κόσμου αντιμετωπίζουν μετακινήσεις πληθυσμών και η τάση αυτή αναμένεται να αυξηθεί. Σήμερα, από τα εκτιμώμενα 214 εκατομμύρια διεθνείς μετανάστες σε ολόκληρο τον κόσμο, η πλειονότητα (150 εκατομμύρια) είναι πολίτες χωρών μη μελών του ΟΟΣΑ. Το μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς μετανάστευσης εμφανίζεται εντός της ίδιας περιοχής του κόσμου, ιδίως του αναπτυσσόμενου κόσμου. Για παράδειγμα, εκτιμάται ότι άνω του 80% του συνόλου των αφρικανών μεταναστών διαμένει σε άλλες αφρικανικές χώρες.

Επίσης, η μετανάστευση εντός αναπτυσσόμενων χωρών αποτελεί σημαντικό φαινόμενο που συχνά αγνοείται, το οποίο όμως παράγει ευκαιρίες και προκλήσεις αντίστοιχες με τη διεθνή μετανάστευση.

Πέραν της στενής σχέσης με τη μετανάστευση, η ανάπτυξη επίσης προωθεί την **κινητικότητα** και βασίζεται σε αυτήν (επισκέψεις σύντομης διάρκειας επιχειρηματιών, εργαζομένων, σπουδαστών, τουριστών, ατόμων που επισκέπτονται τις οικογένειές τους κλπ.). Η κινητικότητα αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για την ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων στον παγκόσμιο Νότο ως αναπτυξιακών πόλων και κόμβων οικονομικών,

⁴ Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη (SEC(2011) 1353 τελικό) που επισυνάπτεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συνολική προσέγγιση της μετανάστευσης και της κινητικότητας, της 18ης Νοεμβρίου 2011, περιέχει ορισμένες συστάσεις στον τομέα αυτό.

κοινωνικών και πολιτιστικών ανταλλαγών και συμβάλλει στην ένταξη των αναπτυσσόμενων οικονομικών σε περιφερειακές και παγκόσμιες αγορές.

Η αναγκαστική μετανάστευση εξακολουθεί να αποτελεί παγκόσμια πρόκληση. Η μεγάλη πλειονότητα του παγκόσμιου συνολικού προσφυγικού πληθυσμού που υπερβαίνει τα 15 εκατομμύρια ζει στις αναπτυσσόμενες χώρες, συχνά σε παρατεταμένες καταστάσεις, και παρουσιάζουν σημαντικές προκλήσεις για τις κοινότητες υποδοχής. Αλλά η παρουσία των προσφύγων και άλλων θυμάτων αναγκαστικής μετανάστευσης μπορεί επίσης να οδηγήσει σε νέες ευκαιρίες και οφέλη για τις εθνικές και τοπικές οικονομίες μέσω του ανθρώπινου κεφαλαίου των προσφύγων, μεταξύ άλλων, με την παροχή δεξιοτήτων στο εργατικό δυναμικό, και δημιουργώντας ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών. Τα μέτρα αξιοποίησης του δυναμικού των προσφύγων για την ώθηση της ανάπτυξης βελτιώνουν την αυτάρκειά τους και με τον τρόπο αυτό ενισχύουν την ποιότητα της προστασίας των προσφύγων, εις όφελος επίσης των χωρών υποδοχής.

Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασκούν ήδη αυξανόμενη επιρροή στη μετανάστευση και στην κινητικότητα, ενώ τα τρέχοντα στοιχεία δείχνουν ότι στο μέλλον οι περισσότερες σχετικές μετακινήσεις θα γίνουν είτε εντός είτε μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών⁵.

Η μετανάστευση και η κινητικότητα έχουν μεγάλο αντίκτυπο τόσο θετικό όσο και αρνητικό στην πρόοδο προς μια βιώσιμη **οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική** ανάπτυξη των χωρών προέλευσης και προορισμού τόσο χαμηλών όσο και μεσαίων εισοδημάτων:

- Για τις **χώρες καταγωγής**, τα οικονομικά οφέλη της μετανάστευσης είναι καλά τεκμηριωμένα και περιλαμβάνουν συνεισφορές στη μείωση της φτώχειας μέσω αποστολής εμβασμάτων και επενδυτικών πρωτοβουλιών της διασποράς. Το χρηματοδοτικό, ανθρώπινο και κοινωνικό κεφάλαιο που προσφέρει η διασπορά μπορεί επίσης να συμβάλει άμεσα στην επίτευξη των στόχων κοινωνικής ανάπτυξης, περιλαμβανομένων των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας (ΑΣΧ) για την υγεία και την εκπαίδευση. Ομοίως, τα εμβάσματα και άλλες συνεισφορές των μεταναστών μπορούν να βοηθήσουν τις κοινότητες των χωρών καταγωγής στη βελτίωση της προσαρμογής στις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Οι ευκαιρίες απασχόλησης στο εξωτερικό μπορούν επίσης να συμβάλουν στην ενθάρρυνση των νέων να αποκτήσουν τις κατάλληλες δεξιότητες. Ωστόσο, οι επιπτώσεις των μετακινήσεων στην ανθρώπινη ανάπτυξη είναι πολύπλοκες, όπως αποδεικνύεται από τις ανησυχίες σχετικά με τη «διαρροή εγκεφάλων» και τις αρνητικές κοινωνικές συνέπειες της μετανάστευσης για εκείνους που μένουν πίσω. Για παράδειγμα, η μετανάστευση μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στους ΑΣΧ στον τομέα της υγείας, συμβάλλοντας στη διαρροή εγκεφάλων και την άνιση κατανομή των εργαζομένων στον τομέα της υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Για τις **χώρες προορισμού**, η αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης μπορεί να βοηθήσει στην κάλυψη των ελλείψεων της αγοράς εργασίας, την παροχή εργατικού δυναμικού για τις διαρθρωτικές και οικονομικές αλλαγές, την προώθηση της καινοτομίας μέσω του δυναμισμού των μεταναστών και να συνεισφέρει στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Η μετανάστευση και η κινητικότητα μπορούν να θέσουν προκλήσεις για τη διαχείριση της αστικοποίησης, αλλά είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τη λειτουργία των πόλεων ως κέντρων ανάπτυξης. Ελλείψει αποτελεσματικής διακυβέρνησης, το κόστος της μετανάστευσης μπορεί να είναι σημαντικό και μπορεί να περιλαμβάνει κοινωνικές εντάσεις με τους πληθυσμούς

⁵ SWD(2013) 138 τελικό: Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για την κλιματική αλλαγή, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και τη μετανάστευση

υποδοχής –που συχνά εκμεταλλεύονται οι λαϊκιστικές δυνάμεις – και πίεση σε σπάνιους πόρους. Η ανεξέλεγκτη μετανάστευση μπορεί επίσης να επιδεινώσει τις απειλές για την ασφάλεια, ιδίως στα κράτη με ευαίσθητη πολιτική κατάσταση.

Κατά συνέπεια, η μετανάστευση αποτελεί συγχρόνως **μια ευκαιρία και μια πρόκληση για ανάπτυξη**. Έχει αναμφίβολα θετικό αντίκτυπο στις προσπάθειες για την επίτευξη πολλών ΑΣΧ. Ωστόσο, οι αρνητικές επιπτώσεις της ανεπαρκούς διαχείρισης της μετανάστευσης μπορούν επίσης να υponομεύσουν την πρόοδο προς τη βιώσιμη ανάπτυξη.

2.2. Μετανάστευση και αναπτυξιακό πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2015

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την προσθήκη καταλυτικών παραγόντων ανάπτυξης, όπως η μετανάστευση και η κινητικότητα, στο αναπτυξιακό πρόγραμμα⁶ των Ηνωμένων Εθνών για την περίοδο μετά το 2015. Εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για τη συζήτηση σχετικά με το κατά πόσον μπορούν να αναπτυχθούν οι δείκτες ποιότητας για τις διάφορες πτυχές της διακυβέρνησης της μετανάστευσης. Πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξασφαλιστεί ότι οι συνεισφορές του ΔΥΕ σχετικά με τα θέματα αυτά θα είναι σημαντικές και θα εισαχθούν στην ευρύτερη διαδικασία για την μετά το 2015 περίοδο.

Στο πλαίσιο αυτό, οι συζητήσεις σχετικά με τη δυναμική του πληθυσμού στο πρόγραμμα για τη μετά το 2015 περίοδο και στη Διεθνή διάσκεψη για τον πληθυσμό και τη δημογραφία πέραν του 2014 αποτελούν καλές ευκαιρίες για την εξέταση των προκλήσεων και των ευκαιριών που δημιουργούν για την ανάπτυξη η μετανάστευση και η κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένων των συνδέσεων με τις παγκόσμιες εξελίξεις στην αγορά εργασίας, τις ευρύτερες δημογραφικές τάσεις στις διάφορες περιοχές και τις μετακινήσεις πληθυσμών εντός των αναπτυσσόμενων χωρών.

2.3. Βασικά μηνύματα του ΔΥΕ

- *Η μετανάστευση και η κινητικότητα πρέπει να αναγνωριστούν ως «βασικοί παράγοντες» για την ανάπτυξη.* Οι παράγοντες αυτοί θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τους αναπτυξιακούς φορείς σε όλα τα επίπεδα και να εισαχθούν στο αναπτυξιακό πλαίσιο για την μετά το 2015 περίοδο. Η προώθηση της αποτελεσματικής διακυβέρνησης της μετανάστευσης είναι βασικής σημασίας για τη μεγιστοποίηση των θετικών και την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων της μετανάστευσης στην ανάπτυξη.
- *Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη και τη μετανάστευση πρέπει να διευρυνθεί⁷.* Πρέπει να αναγνωριστεί η αυξανόμενη σημασία των μεταναστευτικών ροών εντός και μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών, και οι θετικές και αρνητικές τους συνδέσεις με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές πολιτικές.
- *Οι διασυνδέσεις μεταξύ της κλιματικής αλλαγής, της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και της μετανάστευσης απαιτούν μεγαλύτερη προσοχή, ιδίως στο πλαίσιο της ανάπτυξης.*

3. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 2: ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΤΕΙ Ο ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, ΜΕ

⁶ Η θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το αναπτυξιακό πρόγραμμα μετά το 2015 αναλύεται περαιτέρω στο έγγραφο COM(2013) 92 τελικό: Ανακοίνωση « Αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για όλους: εξάλειψη της φτώχειας και εξασφάλιση βιώσιμου μέλλοντος για τον κόσμο»

⁷ Τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν σε επίπεδο ΕΕ για το θέμα αυτό, περιγράφονται στο τμήμα 6.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΥΡΥΘΜΗΣ, ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

3.1. Ανθρώπινα δικαιώματα όλων των μεταναστών

Ο σεβασμός των δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων αποτελεί **βασικό στοιχείο των πολιτικών της ΕΕ**. Η ΕΕ έχει προωθημένες πολιτικές για την προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών. Κατά την τελευταία δεκαετία, η ΕΕ εξέδωσε μία σειρά οδηγιών που αποσκοπούν στο να εξασφαλίσουν την ίση μεταχείριση σε τομείς όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση και η κατάρτιση. Η ισότητα κατοχυρώνεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, που ισχύει τόσο για τους πολίτες της ΕΕ όσο και για τους υπηκόους τρίτων χωρών.

Οι κανόνες της ΕΕ για τη μετανάστευση επέβαλαν μοναδικά πρότυπα για **τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης** των μεταναστών. Για παράδειγμα, μετά από πέντε έτη νόμιμης διαμονής, αρκεί να τηρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, οι υπήκοοι τρίτων χωρών αποκτούν τα ίδια δικαιώματα όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, την κοινωνική πρόνοια και την κοινωνική προστασία⁸ με τους πολίτες της ΕΕ.

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί για **την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων** εις βάρος μεταναστών και των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών (όπως η δεύτερη και η τρίτη γενιά μεταναστών) και τη διασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και την προώθηση μιας **πολιτικής ενσωμάτωσης** που χορηγεί δικαιώματα και υποχρεώσεις συγκρίσιμα με αυτά των πολιτών της ΕΕ. Η ΕΕ ανέπτυξε διάφορα μέσα για τη στήριξη της ένταξης των νομίμως διαμενόντων μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την Ένταξη, ενός Ευρωπαϊκού Δικτυακού Τόπου για την Ένταξη, του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την Ένταξη και του «εγχειριδίου σχετικά με την ένταξη για υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και ειδικούς επαγγελματίες».

Η ΕΕ δεσμεύθηκε να προωθήσει τα ίδια υψηλά πρότυπα στην εξωτερική της πολιτική μετανάστευσης. Η ενίσχυση της προστασίας των **ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών αποτελεί οριζόντια προτεραιότητα** στη συνεργασία της με τρίτες χώρες. Η ΕΕ δεσμεύθηκε να συμβάλει στην ενίσχυση των πολιτικών ένταξης και στην προώθηση της προστασίας των δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων εντός των χωρών εταίρων και από τις χώρες εταίρους. Στις δεσμεύσεις της συμπεριλαμβάνεται η ενίσχυση της πρόσβασης σε θεμελιώδη και άλλα δικαιώματα, όπως είναι η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη, το δικαίωμα εργασίας και το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, η εξάλειψη της ανιθαγένειας, η εξάλειψη των αυθαίρετων κρατήσεων των μεταναστών, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η ίση μεταχείριση με τους ημεδαπούς εργαζομένους σε θέματα απασχόλησης.

Η διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων των μεταναστών αντιμετωπίζεται μέσω ενός ολοκληρωμένου διεθνούς **νομικού και κανονιστικού πλαισίου**. Στα βασικά κείμενα που πρέπει να εφαρμόζονται για τους μετανάστες, όπως και για τους πολίτες περιλαμβάνονται η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τα διεθνή σύμφωνα για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα και τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, η σύμβαση της Γενεύης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και το πρωτόκολλο του 1967 της εν λόγω σύμβασης, η σύμβαση του 1954 περί του καθεστώτος των απάτριδων,

⁸ Άρθρο 11 της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες, ΕΕ L16 της 23.1.2004.

η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1961 για τη μείωση των περιπτώσεων ανιθαγενείας, η σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού², τα δύο πρωτόκολλα του Παλέρμω των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων και της μεταφοράς μεταναστών, η διεθνής σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων, η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων και η σύμβαση της ΔΟΕ σχετικά με την αξιοπρεπή εργασία για τους απασχολούμενους σε οικιακές εργασίες. Ωστόσο, σημαντικές προσπάθειες απαιτούνται ακόμα για την καλύτερη **υλοποίηση** των πλαισίων που έχουν συμφωνηθεί σε διεθνές επίπεδο και την **επιβολή** της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών, ιδίως σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήταν σημαντικό να αναπτυχθούν πολιτικές και να αναληφθούν ενέργειες για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των λαθρομεταναστών.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ δεν έχουν υπογράψει τη **σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1990 για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους**. Η ανεπαρκής διάκριση στη σύμβαση μεταξύ των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των νόμιμων και παράνομων μεταναστών εργαζομένων δεν είναι σύμφωνη με τις εθνικές πολιτικές και τις πολιτικές της ΕΕ, και, ως εκ τούτου, έχει καταστεί βασικό εμπόδιο. Ωστόσο, επί της ουσίας, τα μέσα της ΕΕ παρέχουν ευρύτερη προστασία και για τους νόμιμους και για τους παράνομους μετανάστες, καθώς και διασφαλίσεις που συχνά είναι ευρύτερες από τις προβλεπόμενες στη σύμβαση. Μακροπρόθεσμα, μπορεί να υπάρχει περιθώριο για αναθεώρηση του ισχύοντος σύνθετου κανονιστικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας εκπόνησης μιας νέας σύμβασης που θα καλύπτει τα δικαιώματα όλων των διακινούμενων εργαζομένων, και θα είναι προσαρμοσμένη στις πραγματικότητες και τις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα.

3.2. Ομαλή, τακτική και ασφαλής μετανάστευση

Για την ενημέρωση των μεταναστών σχετικά με τα δικαιώματά τους και τις διαδικασίες μετανάστευσης, η Επιτροπή εγκαινίασε τη **διαδικτυακή πύλη της ΕΕ για τη μετανάστευση**⁹ το 2011. Η πύλη αυτή παρέχει πληροφορίες για τους υπηκόους κρατών μη μελών της ΕΕ που θα ήθελαν να εγκατασταθούν στην ΕΕ, καθώς και πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες σε κάθε κράτος μέλος για κάθε κατηγορία μεταναστών. Επιπλέον, η ΕΕ εξετάζει τη στήριξη της σύστασης ειδικά σχεδιασμένων **κέντρων τεκμηρίωσης για τη μετανάστευση και την κινητικότητα** σε ορισμένες χώρες εταίρους, με σκοπό να διευκολύνει τα μέτρα που αφορούν την προετοιμασία της αναχώρησης, τον επαναπατρισμό και την επανένταξη.

Οι μεικτές μετακινήσεις όπου άνθρωποι από ποικίλα περιβάλλοντα και διαφορετικές ανάγκες χρησιμοποιούν τις ίδιες οδούς και μέσα μεταφοράς δημιουργούν προκλήσεις για τα κράτη όσον αφορά τον έλεγχο των αναγκών των διαφόρων ομάδων. Είναι βασικής σημασίας, οι αρχές, κατά τη διαχείριση αυτών των ροών, να διασφαλίζουν επίσης διεθνή προστασία στα άτομα που την έχουν ανάγκη και να μεταχειρίζονται τους παράνομους μετανάστες με αξιοπρέπεια, χωρίς ποινικοποίηση.

Οι λαθρομετανάστες είναι συχνά πιο **ευάλωτοι** στην εκμετάλλευση και κακοποίηση. Η παράνομη μετανάστευση περιορίζει τις δυνατότητες των μεταναστών να στηρίζουν τις χώρες καταγωγής τους και αυξάνει την πιθανότητα για αρνητικές συνέπειες στην ανάπτυξη των χωρών προορισμού.

Η ΕΕ δεσμεύθηκε σοβαρά για την εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών που στοχεύουν στη μείωση της παράνομης μετανάστευσης. Προωθεί οδούς νόμιμης μετανάστευσης και στοχεύει στην πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης

⁹ <http://ec.europa.eu/immigration>.

μετανάστευσης μέσω, μεταξύ άλλων, της διαχείρισης των συνόρων και των πολιτικών επιστροφής και επανεισδοχής. Επίσης, η ΕΕ λαμβάνει μέτρα επιβολής κυρώσεων σε **όσους εκμεταλλεύονται μετανάστες**. Η οδηγία περί επιβολής κυρώσεων σε εργοδότες του 2009 αποτελεί βασικό μέσο, που περιλαμβάνει διατάξεις για τη μείωση της νομικής ασάφειας και την πρόληψη της εκμετάλλευσης παράνομων μεταναστών. Η εν λόγω οδηγία δεν προβλέπει κυρώσεις έναντι των διακινούμενων εργαζόμενων που διαμένουν παράνομα στην ΕΕ, αλλά επικεντρώνεται στους εργοδότες που εκμεταλλεύονται μετανάστες σε ευάλωτη κατάσταση.

Επίσης, η ΕΕ βοηθά τις αναπτυσσόμενες χώρες να ενισχύσουν τις πολιτικές τους και τις ικανότητές τους για τη διασφάλιση ομαλής, τακτικής και ασφαλούς μετανάστευσης. Στηρίζει το πρόγραμμα για την αξιοπρεπή εργασία και την κοινωνική προστασία και ενθαρρύνει πολιτικές για τη διευκόλυνση της περιφερειακής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού. Επίσης, προωθεί την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων ως μέσο δημιουργίας **ανοικτών και ασφαλών συνόρων** και προώθησης του σεβασμού των δικαιωμάτων στα σύνορα, περιλαμβανομένου του δικαιώματος αίτησης ασύλου.

Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη διεθνής προσοχή στις **ανάγκες συνδρομής και προστασίας των μεταναστών που συλλαμβάνονται σε καταστάσεις δεινές από ανθρωπιστική άποψη, όπου απειλείται η ζωή τους και βρίσκονται σε κίνδυνο**, ανεξάρτητα αν βρίσκονται καθοδόν ή κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στις χώρες υποδοχής. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις γυναίκες και τα παιδιά ή άλλους που βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση.

3.3. Εμπορία ανθρώπων

Η δέσμευση της ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης μεταναστών, καθώς και οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων (ΕΑ) αντικατοπτρίζεται σε πολλές πρωτοβουλίες, μέτρα και προγράμματα χρηματοδότησης που θεσπίστηκαν από τη δεκαετία του 1990. Η θέσπιση, το 2011, της οδηγίας σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων¹⁰, απετέλεσε σημαντικό βήμα προόδου. Η οδηγία δεν επικεντρώνεται μόνον στην επιβολή του νόμου, αλλά επίσης στην πρόληψη της εγκληματικότητας και στην εξασφάλιση προστασίας για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων καθώς και ευκαιριών για να ανακάμψουν και να επανενταχθούν στην κοινωνία. Επιπλέον, η στρατηγική της ΕΕ για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων του 2012¹¹ περιλαμβάνει μέτρα για την εξασφάλιση καλύτερης συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ όλων των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, της κοινωνίας των πολιτών και διεθνών οργανισμών. Οι μελλοντικές ενέργειες θα περιλαμβάνουν χρηματοδότηση της έρευνας και των έργων, δημιουργία πλατφορμών, ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών και βέλτιστων πρακτικών, κατάρτιση, κλπ.

Η εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων αποτελεί επίσης θέμα προτεραιότητας για την εξωτερική συνεργασία της ΕΕ και αντιμετωπίζεται συστηματικά στις συμφωνίες και εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες, καθώς και σε κάθε διάλογο της ΕΕ για τη μετανάστευση και την κινητικότητα.

3.4. Βασικά μηνύματα του διαλόγου υψηλού επιπέδου (ΔΥΕ)

- *Όλα τα κράτη θα πρέπει να εξασφαλίσουν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών ως οριζόντια προτεραιότητα πολιτικής και να υποστηρίζουν τις σχετικές διεθνείς πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.*

¹⁰ 2011/36/ΕΕ.

¹¹ COM(2012) 286 τελικό.

- *Όλα τα κράτη θα πρέπει να σέβονται την αξιοπρέπεια και την τήρηση των θεμελιωδών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς των μεταναστών. Θα πρέπει να δεσμευθούν για την προστασία και την αρωγή των αιτούντων άσυλο και των ευάλωτων μεταναστών, όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, οι γυναίκες και τα παιδιά.*
- *Όλα τα κράτη θα πρέπει να αναπτύξουν εθνικές πολιτικές για την ένταξη των μεταναστών στις κοινωνίες τους και για την πρόληψη και εξάλειψη της ξενοφοβίας και των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ιστορικό μετανάστευσης. Θα πρέπει να αναλαμβάνουν σταθερή δράση κατά όλων των μορφών εκμετάλλευσης στην απασχόληση τόσο των νόμιμων όσο και των παράνομων μεταναστών, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής αποτελεσματικών κυρώσεων κατά των εργοδοτών παράνομων αλλοδαπών εργαζομένων.*
- *Όλα τα κράτη θα πρέπει να κυρώσουν και εφαρμόσουν τις διεθνείς πράξεις για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Πρέπει να δημιουργηθούν ή να αναβαθμιστούν οι εθνικές και περιφερειακές πολιτικές κατά της εμπορίας ανθρώπων και πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία για την πρόληψη, τη δίωξη των εμπόρων και την προστασία των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων.*
- *Θα πρέπει να υπογραμμιστεί η σημασία της παροχής πληροφοριών σε (πιθανούς) μετανάστες σχετικά με τις διαδικασίες μετανάστευσης, τα δικαιώματά τους και τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στην προβλεπόμενη χώρα προορισμού.*

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 3: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, ΤΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ

4.1. Εταιρική σχέση και συνεργασία

Οι αποτελεσματικές διεθνείς συνεργασίες μεταξύ των χωρών είναι ουσιαστικής σημασίας για τη μεγιστοποίηση του θετικού αντικτύπου της μετανάστευσης στις χώρες καταγωγής, προορισμού και στους ίδιους τους μετανάστες.

Η ΕΕ συμμετέχει σε **ολοκληρωμένο διάλογο και συνεργασία** με ευρύ φάσμα τρίτων χωρών και περιφερειών. Η συνεργασία αυτή καλύπτει και τους τέσσερις εξίσου σημαντικούς τομείς της ΣΠΜΚ: i) ενίσχυση της νόμιμης μετανάστευσης και διευκόλυνση της κινητικότητας· ii) πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, iii) μεγιστοποίηση του αναπτυξιακού αντικτύπου της μετανάστευσης και της κινητικότητας και iv) προώθηση της διεθνούς προστασίας.

Η ΕΕ θέσπισε **περιφερειακούς και διμερείς διαλόγους** για τη μετανάστευση και την κινητικότητα με τους γείτονές της και άλλους εταίρους προτεραιότητας, που επιτρέπουν τον προσδιορισμό κοινών προτεραιοτήτων για τη συνεργασία κατά μήκος των μεταναστευτικών οδών. Δύο συγκεκριμένα διμερή πλαίσια, **οι εταιρικές σχέσεις για την κινητικότητα και τα κοινά θεματολόγια για τη μετανάστευση και την κινητικότητα**, θεσπίστηκαν για να καταστούν δυνατοί βαθύτεροι και εξατομικευμένοι διάλογοι πολιτικής, καθώς και επιχειρησιακή συνεργασία σε όλους τους τομείς της ΣΠΜ με τις χώρες εταίρους. Οι σχετικές **νομικές πράξεις** αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεων και εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών απλούστευσης των διατυπώσεων για τη χορήγηση θεωρήσεων (από κοινού με τις συμφωνίες επανεισδοχής) για τη διευκόλυνση των διαπροσωπικών επαφών μεταξύ των λαών της ΕΕ και των εταίρων προτεραιότητας. Χρηματοδοτούνται πολυάριθμα προγράμματα και δραστηριότητες.

Όλοι οι πολιτικοί διάλογοι για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς και με συμμετοχή, όπου ενδείκνυται, μη κυβερνητικών παραγόντων, όπως του ιδιωτικού τομέα, των οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών, των πανεπιστημίων και της κοινωνίας των πολιτών, καθώς επίσης των οργανώσεων μεταναστών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4.2. Η ένταξη της μετανάστευσης στις αναπτυξιακές πολιτικές

Η ένταξη πτυχών εισερχόμενης και εξερχόμενης μετανάστευσης στις αναπτυξιακές στρατηγικές, σε όλα τα επίπεδα, αποτελεί **σημαντικό πρώτο βήμα στην προώθηση πλαισίων διακυβέρνησης για τη μεγιστοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της μετανάστευσης και της κινητικότητας**. Ωστόσο, η κατάσταση παραμένει προβληματική, ιδίως σε επίπεδο στρατηγικών των χωρών εταίρων, όπως τα «έγγραφα στρατηγικής για τη μείωση της φτώχειας» (ΕΣΜΦ).

Η «πλήρης ένταξη της μετανάστευσης» στις εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές πρέπει να προωθηθεί περισσότερο. Χρησιμοποιώντας ως σημείο εκκίνησης το αναπτυξιακό μοντέλο, τους στόχους και τις προτεραιότητες των χωρών εταίρων, οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την ένταξη της μετανάστευσης στις εθνικές και τομεακές στρατηγικές ανάπτυξης μπορούν να βελτιώσουν αισθητά **το αίσθημα κοινής ευθύνης, τη βιωσιμότητα και τη συνοχή** των δράσεων για τη μεγιστοποίηση του αναπτυξιακού αντικτύπου της μετανάστευσης. Οι δράσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μια πολυμερή προσέγγιση, η οποία θα συνδέει όλα τα αρμόδια υπουργεία.

Απαιτείται επίσης περαιτέρω πρόοδος σε επίπεδο **χορηγών**, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής. Η Επιτροπή έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου προς την κατεύθυνση της ένταξης της μετανάστευσης στους τομείς προτεραιότητας για την εξωτερική συνεργασία, διαθέτοντας ποσό **περίπου 1 δισεκατ. ευρώ σε περισσότερα από 400 έργα που συνδέονται με τη μετανάστευση μεταξύ του 2004 και του 2012**. Η εξωτερική συνεργασία της ΕΕ πέτυχε σημαντικά αποτελέσματα όσον αφορά τη δημιουργία ικανοτήτων για τη διαχείριση της μετανάστευσης σύμφωνα με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ και τους στόχους για τη μείωση της φτώχειας.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την πραγματικότητα της αύξησης των ανθρωπίνων πόρων και της κινητικότητας, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι οι πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη σε τομείς όπως η απασχόληση, τα δικαιώματα του ανθρώπου, το εμπόριο, η γεωργία και το περιβάλλον βασίζονται στην πλήρη αναγνώριση του δυναμικού της χρηστής διαχείρισης της μετανάστευσης και της κινητικότητας ως αναπτυξιακών κινητήριων μοχλών.

Προκειμένου να στηριχθούν οι εργασίες για την ανάπτυξη μιας κοινής αντίληψης όσον αφορά τη σπουδαιότητα της μετανάστευσης μεταξύ των φορέων ανάπτυξης, απαιτούνται περισσότερα δεδομένα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η μετανάστευση μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων ή αντίθετα να τη δυσχεράνει, ιδίως σε τομείς που επηρεάζονται περισσότερο από δημογραφικά και εργασιακά θέματα. Απαιτούνται επίσης εργαλεία για τη **μετατροπή των γνώσεων αυτών σε επιχειρησιακή καθοδήγηση**, αλλιώς οι πολιτικές δεσμεύσεις για την πλήρη ένταξη της μετανάστευσης θα παραμείνουν ανεκπλήρωτες.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε για πρώτη φορά **διαγράμματα χαρακτηριστικών της μετανάστευσης** για τον προγραμματισμό της ανάπτυξης το 2005, ως αποτελεσματικά εργαλεία για την ανάπτυξη συγκρίσιμων δεδομένων και την υποστήριξη της διαδικασίας χάραξης πολιτικής για τη μετανάστευση. Συνοπτικά διαγράμματα χαρακτηριστικών της μετανάστευσης μπορούν να προσφέρουν χρήσιμες πηγές συγκριτικών στοιχείων σχετικά με

τις μεταναστευτικές ροές, π.χ. με τη χρήση των βασικών δεικτών που εκπονήθηκαν από την ομάδα για τη διεθνή μετανάστευση (GMG) και τον οδηγό «Διαγράμματα χαρακτηριστικών της μετανάστευσης – βέλτιστη αξιοποίηση της διαδικασίας» («Migration Profiles – making the most of the process»).

Κατά τα τελευταία έτη, η ΕΕ υποστήριξε σθεναρά τα «**εκτενή διαγράμματα των χαρακτηριστικών της μετανάστευσης**» που έφεραν σε επαφή όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η ευθύνη της διαδικασίας βρίσκεται στα χέρια της χώρας εταίρου και η βιωσιμότητά της διασφαλίζεται μέσω της σχετικής δημιουργίας ικανοτήτων. Η Επιτροπή δεσμεύεται να στηρίζει τις χώρες εταίρους που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τα εκτενή διαγράμματα των χαρακτηριστικών της μετανάστευσης για να κατανοηθεί καλύτερα ο πλήρης αντίκτυπος της μετανάστευσης στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική τους ανάπτυξη ως βάση για περισσότερο στοχοθετημένες δράσεις πολιτικής.

Η αποτελεσματική **πολιτική συνοχής** είναι καίριας σημασίας για την αποτελεσματική ένταξη της μετανάστευσης στις αναπτυξιακές πολιτικές και θα πρέπει να επιδιωχθεί μεταξύ των ενδιαφερομένων και σε όλα τα σχετικά επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών πλαισίων, όπως τα έγγραφα στρατηγικής για τη μείωση της φτώχειας, αλλά και σε περιφερειακά, τοπικά και πολυμερή επίπεδα. Η ίδια η ΕΕ μπορεί να προσφέρει ένα καλό παράδειγμα για το πώς η περιφερειακή συνεργασία μπορεί να προωθήσει τη **συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής (ΣΑΠ)** σχετικά με τη μετανάστευση. Η υποχρέωση για τη ΣΑΠ προβλέπεται στη συνθήκη της ΕΕ και για την εφαρμογή της έχει αναπτυχθεί μια σειρά επιχειρησιακών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένης της εξαμηνιαίας υποβολής εκθέσεων¹².

Ο σχεδιασμός της ανάπτυξης που πραγματοποιήθηκε από **τοπικές αρχές** εγγυάται μεγαλύτερη προσοχή στις συζητήσεις για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη. Ο ρόλος των δημοτικών αρχών είναι ζωτικής σημασίας, εφόσον η αυξανόμενη μετανάστευση και η επέκταση της **αστικοποίησης** είναι θέματα συνδεδεμένα που έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις κοινωνίες σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι πόλεις έχουν τη δυνατότητα να ενεργούν ως καταλύτες κοινωνικών αλλαγών, αλλά οι πόλεις στον παγκόσμιο Νότο αντιμετωπίζουν επίσης σημαντικές προκλήσεις, μεταξύ των οποίων και η ανάγκη επίτευξης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ πόλεων σε θέματα όπως η πρόσβαση στην αγορά εργασίας, η ένταξη, ο πολεοδομικός σχεδιασμός και οι υποδομές, ιδίως ως τρόποι προώθησης των συνεισφορών των μεταναστών στην πόλη/περιφέρεια, πρέπει να ενθαρρύνεται π.χ. μέσω της δημιουργίας ειδικού παγκόσμιου δικτύου των πόλεων και των αστικών περιοχών σχετικά με τα θέματα αυτά.

4.3. Πολυμερές συνοχή στη διακυβέρνηση της μετανάστευσης

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημαντική συμβολή του ειδικού απεσταλμένου στον Γενικό Γραμματέα για τη Διεθνή Μετανάστευση και Ανάπτυξη (SRSG) στην προώθηση ζητημάτων μετανάστευσης-ανάπτυξης, καθώς και τον ρόλο της ομάδας GMG ως διυπηρεσιακού συντονιστικού φορέα για τη μετανάστευση. Η ενίσχυση του συντονισμού σε θέματα μετανάστευσης μεταξύ όλων των σχετικών οργανώσεων των Ηνωμένων Εθνών θα μπορούσε να συμβάλλει σημαντικά σε μια συνεκτικότερη παγκόσμια πολιτική για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη. Η Διεθνής Οργάνωση Μετανάστευσης (ΔΟΜ), ως κορυφαία διεθνής οργάνωση που δραστηριοποιείται στον τομέα αυτό θα πρέπει να αναλάβει ενεργό ρόλο για την ενίσχυση του συντονισμού με το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών. Ο ειδικός αντιπρόσωπος μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για τον σκοπό αυτό, ιδίως για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διαχείριση της διασύνδεσης εντός του συστήματος των

¹² Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Έκθεση του 2011 της ΕΕ σχετικά με τη συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής» SEC(2011) 1627 τελικό.

Ηνωμένων Εθνών, μεταξύ άλλων και με την ομάδα GMG. Το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη (GFMD) αποδείχθηκε πολύτιμο φόρουμ για ειλικρινείς και ανοιχτές συζητήσεις και ενίσχυσε τον διάλογο και τις ανταλλαγές με την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων των μεταναστών. Ο άτυπος χαρακτήρας των επαφών αυτών επέτρεψε την εγκαθίδρυση εμπιστοσύνης μεταξύ των συμμετεχόντων ενδιαφερομένων μερών, η οποία θα πρέπει να διατηρηθεί. Θα μπορούσε να επιτευχθεί περαιτέρω πρόοδος σχετικά με τη συνέχεια και την παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων του GFMD. Επίσης, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της προεδρίας του GFMD για το 2014, θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να ενισχυθεί η ανάπτυξη με επίκεντρο το GFMD.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να είναι ενεργός και αποφασισμένος εταίρος στην πολυμερή συνεργασία. Ως νομική οντότητα με συγκεκριμένες αρμοδιότητες στον τομέα της μετανάστευσης και της ανάπτυξης, και σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η ΕΕ θα πρέπει να διαδραματίσει έναν κατάλληλο ρόλο σε όλους τους σχετικούς με τη μετανάστευση διεθνείς οργανισμούς.

4.4. Βασικά μηνύματα του ΔΥΕ

- *Όλα τα κράτη θα πρέπει να συμμετέχουν σε διεθνή διάλογο και συνεργασία με τους οικείους εταίρους με σκοπό τον εντοπισμό κοινών προτεραιοτήτων και την ενίσχυση μιας διμερούς και περιφερειακής διακυβέρνησης της μετανάστευσης. Θα πρέπει επίσης να συνεχιστεί η ενεργός συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών σε έναν παγκόσμιο, περιφερειακό, εθνικό και τοπικό σχεδιασμό για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη.*
- *Οι χορηγοί και άλλοι παράγοντες ανάπτυξης θα πρέπει να εντάξουν αποτελεσματικά τα θέματα κινητικότητας και μετανάστευσης στα μέσα και τις αναπτυξιακές τους πολιτικές. Θα πρέπει να συλλεχθούν περαιτέρω αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη σύνδεση μεταξύ της κινητικότητας ανθρώπινων πόρων και της ανάπτυξης και να αναπτυχθούν περαιτέρω τα επιχειρησιακά εργαλεία για την υποστήριξη της διάστασης της μετανάστευσης.*
- *Προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη της μετανάστευσης για την ανάπτυξη, απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για να παρασχεθεί επαρκής βάση γνώσεων. Θα πρέπει να επιδιωχθεί συναίνεση για τα είδη των δεδομένων και τις απαιτούμενες εκθέσεις ώστε να παρασχεθούν αξιόπιστες και συγκρίσιμες επισκοπήσεις των μεταναστευτικών θεμάτων σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο. Θα πρέπει να διερευνηθούν οι μηχανισμοί για την ανταλλαγή εθνικών δεδομένων, όπως τα διαγράμματα σχετικά με τη μετανάστευση. Οι πρωτοβουλίες για τη στήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών στην ενίσχυση της ικανότητάς τους για τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων σχετικά με τους δεσμούς μεταξύ μετανάστευσης, κινητικότητας και ανάπτυξης θα πρέπει να ενθαρρυνθούν. Θα πρέπει να προωθηθεί ο αποτελεσματικός συντονισμός στον τομέα της συλλογής δεδομένων και της έρευνας σε παγκόσμιο επίπεδο.*
- *Οι οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών και οι διεθνείς οργανισμοί θα πρέπει να δεσμευθούν για ένα πλήρως ολοκληρωμένο και συντονισμένο διεθνές πρόγραμμα για τη μετανάστευση, ώστε να ελαχιστοποιείται η επικάλυψη αρμοδιοτήτων και η σπατάλη πολύτιμων πόρων.*

5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 4: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

5.1. Κινητικότητα του εργατικού δυναμικού

Η ΕΕ αποτελεί μοναδικό παράδειγμα του πώς η περιφερειακή ολοκλήρωση μπορεί να επιτευχθεί και να συμβάλει στην ανάπτυξη. Η ΕΕ δημιούργησε έναν ενιαίο οικονομικό χώρο και έναν ενιαίο χώρο ελεύθερης κυκλοφορίας, όπου πάνω από 480 εκατομμύρια ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να ταξιδεύουν, να σπουδάζουν, να εργάζονται και να διαμένουν. Η ΕΕ οικοδομεί προοδευτικά μια **ολοκληρωμένη αγορά εργασίας της ΕΕ** και έχει θεσπίσει συστήματα για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και τη δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης μεταξύ των κρατών μελών. Η κινητικότητα των εργαζομένων εντός της ΕΕ έχει αποφέρει πολλά οφέλη, μεταξύ των οποίων, περαιτέρω οικονομική σύγκλιση και ανταλλαγή δεξιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών, περισσότερα διευρωπαϊκά εμβάσματα και λιγότερη πίεση στις αγορές εργασίας που αντιμετωπίζουν υψηλή ανεργία. Οι ενωσιακές νομοθετικές πράξεις¹³ χορηγούν δικαιώματα κινητικότητας σε υπηκόους τρίτων χωρών που τους επιτρέπουν να ζουν και να εργάζονται σε άλλο κράτος μέλος.

Στην άκρως ανταγωνιστική και **παγκοσμιοποιημένη οικονομία** του σήμερα, και παρά το υπάρχον υψηλό επίπεδο ανεργίας στην ΕΕ, η εσωτερική μετανάστευση εργατικού δυναμικού υπηκόων τρίτων χωρών θα συμβάλει επίσης στις προσπάθειες της ΕΕ για την ανάπτυξη ενός υψηλού επιπέδου, ευπροσάρμοστου εργατικού δυναμικού που θα μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις των δημογραφικών και οικονομικών αλλαγών. Η ΕΕ δεσμεύθηκε για τη βέλτιστη χρήση του εργατικού δυναμικού της, περιλαμβανομένων των μεταναστών που ήδη διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ, ανοίγοντας προοπτικές για νόμιμη οικονομική μετανάστευση σε τομείς στους οποίους εμφανίζονται ελλείμματα εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων.

Με την αύξηση της διεθνούς κινητικότητας (εργασίας), είναι αναγκαίο να ενταθούν οι προσπάθειες σε τομείς όπως η αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών, η διεύρυνση της δυνατότητας μεταφοράς συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και άλλων κοινωνικών δικαιωμάτων και επίσης, όπου είναι δυνατό, σε διεθνές επίπεδο. Ειδικότερα, ο Κοινός Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας, που συμφωνήθηκε από την ομάδα G20 το 2011, θα πρέπει να εξετάσει τους τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος της κοινωνικής προστασίας των μεταναστών.

Η περιφερειακή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού αποτελεί επίσης βασικό χαρακτηριστικό της μετανάστευσης σε αναπτυσσόμενες περιοχές, αντιπροσωπεύοντας μια ζωτικής σημασίας στρατηγική επιβίωσης. Η κινητικότητα των εργαζομένων συμβάλλει σε μια καλύτερη αντιστοιχία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας. Λόγω των μεταβολών στην κατανομή του παγκόσμιου πλούτου, πολλές αναπτυσσόμενες χώρες γίνονται όλο και περισσότερο χώρες προορισμού διαπεριφερειακής μετανάστευσης εργατικού δυναμικού. Πράγματι, η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει προκαλέσει αυξημένη κινητικότητα του εργατικού δυναμικού από τα κράτη μέλη της ΕΕ σε ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής. Ωστόσο, τα πλαίσια της διακυβέρνησης για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού σε πολλές χώρες προορισμού χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων εξακολουθούν να παρουσιάζουν αδυναμίες και πρέπει να ενισχυθούν, με στόχο την προώθηση του αναπτυξιακού αντικτύπου της μετανάστευσης για την εξασφάλιση κατάλληλης προστασίας και αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας για τους διακινούμενους εργαζομένους.

¹³ Οδηγία σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (2003/109/EK) ή η οδηγία σχετικά με την μπλε κάρτα (2009/50/EK).

Θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον ρόλο των **περιφερειακών οργανισμών** στον τομέα αυτό, εφόσον είναι σε θέση να βελτιώσουν τη διακυβέρνηση της περιφερειακής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού. Η ΕΕ είναι πρόθυμη να μοιραστεί την εμπειρία της στη διαχείριση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, επίσης και με περιφερειακούς οργανισμούς χωρών χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος.

5.2. Βασικά μηνύματα του ΔΥΕ

- *Όλα τα κράτη θα πρέπει να επανεξετάζουν τα υφιστάμενα εμπόδια για την κινητικότητα των ατόμων, με σκοπό την εξάλειψη εκείνων που δεν δικαιολογούνται από την άποψη της ασφάλειας και άνευ λόγου παρεμποδίζουν την οικονομική ανταγωνιστικότητα και την περιφερειακή ολοκλήρωση. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διευκόλυνση της πρόσβασης των καλόπιστων ταξιδιωτών και στη μείωση του κόστους των εγγράφων και των τελών που συνδέονται με τις προσλήψεις. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα σύγκλησης διάσκεψης για τη διεθνή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και την ανάπτυξη στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών.*
- *Θα πρέπει να υποστηριχθούν οι διαδικασίες και οι περιφερειακοί οργανισμοί που εμπλέκονται στην προώθηση της ομαλής ενδοπεριφερειακής μετανάστευσης και κινητικότητας μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών.*
- *Θα πρέπει να προωθηθούν η ενδοπεριφερειακή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων και πιστοποίησης δεξιοτήτων και συστήματα αναγνώρισης, ιδίως σε τομείς όπου υπάρχει έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού και οι οποίοι θα μπορούσαν να επωφεληθούν από τους διακινούμενους εργαζομένους. Παράλληλα, απαιτούνται αξιόπιστες επισκοπήσεις των τάσεων στις ανάγκες δεξιοτήτων των διαφόρων περιοχών¹⁴, για την ενημέρωση των προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων και για τις ευκαιρίες κινητικότητας.*
- *Θα πρέπει να διευκολυνθεί η κυκλική μετανάστευση για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των χωρών προέλευσης και προορισμού.*
- *Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η αποτελεσματική πρόσβαση στην κοινωνική ασφάλιση στις χώρες υποδοχής, καθώς και η δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης, μεταξύ άλλων και μέσω διμερών ή περιφερειακών συμφωνιών, εφόσον αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει παράγοντα διευκόλυνσης της κινητικότητας και της κυκλικής μετανάστευσης, καθώς επίσης θα μπορούσε να χρησιμεύσει σαν αντικίνητρο για παράνομη εργασία.*

6. ΤΙ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΠΡΑΞΕΙ Η ΕΕ: ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Τα παραπάνω βασικά μηνύματα απευθύνονται στην παγκόσμια κοινότητα. Ωστόσο, πολλά μπορούν να γίνουν και θα έπρεπε να έχουν γίνει στο πλαίσιο των πολιτικών και προγραμμάτων της ίδιας της ΕΕ.

Βάσει της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ για τη μετανάστευση, έχει ήδη επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στη μεγιστοποίηση του αντικτύπου της μετανάστευσης στην ΕΕ για την ανάπτυξη των χωρών προέλευσης. Η ΕΕ δεσμεύθηκε να συνεχίσει τις εργασίες για τους «παραδοσιακούς» τομείς του προγράμματος (εμβάσματα, διασπορά, διαρροή εγκεφάλων, κυκλική μετανάστευση).

¹⁴ Η ΕΕ θέσπισε ένα «πανόραμα» δεξιοτήτων για τον σκοπό αυτό (που αναπτύσσεται περαιτέρω): <http://euskillspanorama.ec.europa.eu/>.

Ωστόσο, οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι χώρες εταίροι όσον αφορά τη σχέση ανάπτυξης-μετανάστευσης είναι ευρύτερες και πιο πολύπλοκες από εκείνες που αντιμετωπίστηκαν έως τώρα. Η Επιτροπή θα εξασφαλίσει ότι η μελλοντική δράση της ΕΕ σχετικά με τη μετανάστευση και την ανάπτυξη θα καταστεί πραγματικά **ολοκληρωμένη**, εξετάζοντας το πλήρες φάσμα των θετικών και αρνητικών επιπτώσεων των διαφόρων μορφών που μπορεί να έχει η μετανάστευση στη βιώσιμη **οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη** στις χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων **χώρες καταγωγής και προορισμού**. Αυτό απαιτεί αλλαγή της εστίασης ώστε να τεθούν τα προβλήματα ανάπτυξης στο επίκεντρο της δράσης. Η μετατροπή αυτής της ολιστικής προσέγγισης σε δράση απαιτεί τη λήψη μέτρων, ιδίως στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, που αντιμετωπίζουν καλύτερα ορισμένα ζητήματα, μεταξύ άλλων με:

- **Επέκταση της δράσης βάσει των «παραδοσιακών» τομέων της μετανάστευσης και της ανάπτυξης στο πλαίσιο Νότου-Νότου**, ιδίως μέσω της εξεύρεσης μέσων για τη διευκόλυνση της ροής εμβασμάτων μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών και της στήριξης της έρευνας για μια καλύτερη κατανόηση του ρόλου των μελών της διασποράς που διαμένουν σε χώρες χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων ως φορέων ανάπτυξης στις χώρες καταγωγής τους.
- Αναζήτηση τρόπων για τη μείωση του κόστους και την αύξηση των οφελών της μετανάστευσης και της κινητικότητας για τις χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων **χώρες προορισμού**, με ιδιαίτερη έμφαση στις ενδοπεριφερειακές ροές. Στο πλαίσιο αυτό, **η συνοχή μεταξύ των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση και τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού** θα πρέπει να προωθηθεί.
- Εμβάθυνση της κατανόησης των **κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών της μετανάστευσης** για την ανάπτυξη, ιδίως σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η απασχόληση και η γεωργία.
- Λήψη μέτρων για την **πλήρη ένταξη της αναγκαστικής μετανάστευσης στο πρόγραμμα της μετανάστευσης** και διασφάλιση ότι οι πρόσφυγες και άλλοι εξαναγκασθέντες να μεταναστεύσουν περιλαμβάνονται στον μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό σχεδιασμό. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα υπερασπιστεί και θα εργαστεί για την ενσωμάτωση των παρατεταμένων προσφυγικών κρίσεων στο πρόγραμμα για την ανάπτυξη, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι κυβερνήσεις των χωρών υποδοχής εξετάζουν την κατάστασή τους και την ενδεχόμενη θετική συμβολή τους, ούτως ώστε να αποφευχθούν μελλοντικές μετατοπίσεις και να ενισχυθούν οι προσπάθειες για την εξεύρεση βιώσιμων λύσεων.
- Περαιτέρω διερεύνηση και εξέταση των συνδέσεων μεταξύ της **κλιματικής αλλαγής, της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και της μετανάστευσης**, συμπεριλαμβανομένης της σημασίας της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της μείωσης των κινδύνων καταστροφών (ΜΚΚ) για τη μείωση των μετατοπίσεων, και ο ρόλος της μετανάστευσης ως στρατηγική για την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της ΜΚΚ.
- Περαιτέρω διερεύνηση των συνδέσεων μεταξύ **κινητικότητας και ανάπτυξης**, συμπεριλαμβανομένης της σχέσης μεταξύ εσωτερικής και διεθνούς κινητικότητας και μεταξύ κινητικότητας και αστικοποίησης.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της ΣΠΜΚ και της ατζέντας των αλλαγών, η Επιτροπή θα προωθήσει **τη διακυβέρνηση της μετανάστευσης και μια αποτελεσματική πολιτική συνοχής** σε όλα τα επίπεδα για την αξιοποίηση του δυναμικού της μετανάστευσης και της κινητικότητας ως **αναπτυξιακού κινητήριου μοχλού**. Ειδικότερα, η Επιτροπή:

- i. Θα προωθήσει τη συνεκτίμηση της διάστασης της **μετανάστευσης στις αναπτυξιακές στρατηγικές**. Όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη της ίδιας της ΕΕ, η Επιτροπή θα συνεχίσει τη στοχοθετημένη θεματική χρηματοδότηση και θα πολλαπλασιάσει τις προσπάθειες για την ένταξη της διάστασης της μετανάστευσης στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών σε οποιουδήποτε άλλους σχετικούς τομείς. Επίσης, είναι πρόθυμη να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες στη συνεκτίμηση της μετανάστευσης, μεταξύ άλλων, υποστηρίζοντας τα εκτενή διαγράμματα των χαρακτηριστικών της μετανάστευσης και τις εθνικές στρατηγικές για τη μετανάστευση.
- ii. **Θα ενισχύσει τη διακυβέρνηση της μετανάστευσης και της συνεργασίας, εντός και μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών**, ιδίως σε περιφερειακό επίπεδο, για τη βελτίωση των αναπτυξιακών αποτελεσμάτων των χωρών προέλευσης, διέλευσης και προορισμού. Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να προσφέρει υποστήριξη για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε όλους τους συναφείς τομείς, μεταξύ άλλων, διαθέτοντας την εμπειρία της για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών, την ένταξη, τα συστήματα για τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού, το άσυλο και τη διεθνή προστασία, την αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων κλπ. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να είναι απολύτως σύμφωνα με τους συναφείς προς τη μετανάστευση στόχους και τις σχετικές αναπτυξιακές στρατηγικές.
- iii. Θα προωθήσει περαιτέρω την **προσέγγιση με επίκεντρο τους μετανάστες** ως οριζόντια προτεραιότητα για όλες τις δράσεις της ΕΕ για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη, που πρέπει να αποβλέπουν στη στήριξη των μεταναστών ώστε να καταστούν αποτελεσματικότεροι παράγοντες ανάπτυξης. Οι πρωτοβουλίες θα πρέπει να βασιστούν στη συνειδητοποίηση των επιπτώσεων των δράσεων αυτών, τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, περιλαμβανομένων των ίδιων των μεταναστών, των κοινοτήτων υποδοχής και των κοινοτήτων προέλευσης.

Η Επιτροπή θα αναφέρει την πρόοδο σχετικά με τις πρωτοβουλίες που περιγράφονται παραπάνω στην έκθεσή της για τη ΣΙΠΜΚ που θα δημοσιεύεται κάθε δεύτερο έτος, καθώς και στις εκθέσεις της σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος δράσης για αλλαγή.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ΕΕ δημιούργησε έναν χώρο ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων μεταξύ των χωρών της Ευρώπης που θεωρείται πηγή έμπνευσης για πολλούς σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε ένα πνεύμα εταιρικής σχέσης, είναι πρωτοπόρος στην εξωτερική της πολιτική για τη μετανάστευση, η οποία είναι ισορροπημένη και ολοκληρωμένη. Είναι ο μεγαλύτερος χορηγός αναπτυξιακής βοήθειας παγκοσμίως και θα συνεχίσει να παρέχει ουσιαστική στήριξη κατά τα προσεχή έτη. Η ΕΕ είναι πρόθυμη να μοιραστεί την εμπειρία της με ενδιαφερόμενες χώρες και οργανισμούς. Η ΕΕ εκφράζει την ελπίδα ότι ο ΔΥΕ του 2013 θα σηματοδοτήσει την έναρξη μιας νέας εποχής παγκόσμιας συνεργασίας για τη μετανάστευση και την ανάπτυξη.

Η Επιτροπή καλεί όλες τις υπηρεσίες και διεθνείς οργανισμούς με αρμοδιότητα στον τομέα της μετανάστευσης και της ανάπτυξης να ακολουθήσουν μια **συνεκτικότερη, πιο ολοκληρωμένη και καλύτερα συντονισμένη προσέγγιση σε παγκόσμιο επίπεδο**. Είναι απαραίτητο να μπορέσει η παγκόσμια κοινότητα να αξιοποιήσει ευκαιρίες και να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που συνδέονται με τη διεθνή μετανάστευση. Στον σημερινό παγκοσμιοποιημένο κόσμο όλες οι χώρες αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις, επίσης όσον αφορά τη μετανάστευση και την ανάπτυξη. Όμως, οι χώρες προσεγγίζουν την κατάσταση με διαφορετικούς τρόπους, δεδομένου ότι οι προτεραιότητές τους, το μέγεθος και

τα δημογραφικά και οικονομικά τους χαρακτηριστικά ποικίλλουν. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαία η διεθνής συνεργασία για να εξασφαλιστεί ότι τα άτομα που μετακινούνται σε αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής θα είναι σε θέση να ασκούν τα δικαιώματά τους σε ασφαλές περιβάλλον.

Η Επιτροπή καλεί τους αρμόδιους για τη χάραξη **αναπτυξιακής** πολιτικής και τους επαγγελματίες να προωθήσουν τη δέσμευσή τους για την ενίσχυση της σχέσης ανάπτυξης-μετανάστευσης, εντάσσοντας καλύτερα τα προβλήματα κινητικότητας και μετανάστευσης στον προγραμματισμό για την ανάπτυξη, καθώς και με δυναμικότερη συμμετοχή στα οικεία διεθνή φόρουμ. Οι διαδικασίες ανάπτυξης βασίζονται στην κινητικότητα, η οποία είναι αναγκαία για την εξασφάλιση αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και διευκολύνει τη μεταφορά κοινωνικού, οικονομικού και ανθρώπινου κεφαλαίου. Η ανάπτυξη ευνοεί επίσης την κινητικότητα, με την παροχή περισσότερων πόρων για τα άτομα που μεταναστεύουν σε αναζήτηση ευκαιριών. Ορισμένες διαδικασίες θα συμβάλουν στην περαιτέρω προώθηση της κινητικότητας στο μέλλον, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών στον παγκόσμιο πλούτο, της περιφερειακής και παγκόσμιας οικονομικής ολοκλήρωσης και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος που συνδέεται με την κλιματική αλλαγή. Κατά συνέπεια, για να προσαρμοστεί ο προβληματισμός για την ανάπτυξη στον 21ο αιώνα πρέπει να ενσωματώσει πλήρως τον ρόλο της μετανάστευσης και της κινητικότητας, ως αναπτυξιακών κινητήριων μοχλών και να αναγνωρίσει τον ουσιαστικό ρόλο της αποτελεσματικής διακυβέρνησης της μετανάστευσης στον περιορισμό των δυνητικών αρνητικών επιπτώσεων της μετανάστευσης στην ανάπτυξη.

Τέλος, η Επιτροπή καλεί τους υπεύθυνους για τη χάραξη πολιτικής και τους επαγγελματίες σε θέματα **μετανάστευσης** να λάβουν πλήρως υπόψη τα θέματα ανάπτυξης στη μεταναστευτική πολιτική και να αναλάβουν τις ευθύνες τους για την εξασφάλιση του σεβασμού και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των μεταναστών μέσω όλων των διαστάσεων της διακυβέρνησης της μετανάστευσης. Η μετανάστευση και η κινητικότητα έχουν να κάνουν με την ελευθερία. Έχουν να κάνουν με το να δίνεται σε κάθε άτομο η δυνατότητα και η ικανότητα να επηρεάζει τη ζωή του/της, τόσο από οικονομική όσο και από κοινωνική άποψη. Ο αντίκτυπος του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπερβαίνει τον μεμονωμένο μετανάστη, προσφέροντας οφέλη τόσο στην κοινωνία προέλευσης όσο και στην κοινωνία στην οποία οι μετανάστες ζουν και εργάζονται. Το να παρέχεται στα άτομα η δυνατότητα άσκησης των δικαιωμάτων τους είναι επιτυχής στρατηγική, τόσο για την αποτελεσματική διαχείριση της μετανάστευσης όσο και για την αειφόρο ανάπτυξη.

Ο ΔΥΕ του 2013 θα πρέπει να συμβάλει στην αντιμετώπιση των σημερινών παγκόσμιων προκλήσεων, ιδίως με την προώθηση της ένταξης της μετανάστευσης και της κινητικότητας, ως ορατής οριζόντιας προτεραιότητας, στο αναπτυξιακό πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2015, και ως αναγνωρισμένου εργαλείου διευκόλυνσης της παγκόσμιας ανάπτυξης.